ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
នាយកដ្ឋាន ផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល
គម្រោងចិញ្ចឹមសត្វកម្ពុជា-សហគមន៍អឺរ៉ុប (SLPP)

ការចិញ្ចឹមមាន់

សីហា ២០០៩

ឧបត្ថម្ភដោយ:

សហគមន៍អឺរ៉ុប

ក្រសួងកសិកម្ម
រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

អង្គការស្បៀង និងកសិកម្ម
នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ ២

សេចក្តីផ្តើម ៣

ជំពូក ១: កាយវិភាគវិទ្យានិងសរីរៈវិទ្យា ៤

ជំពូក ២: ការចិញ្ចឹមមាន់ ៨

ជំពូក ៣: ការបន្តពូជ និងការលូតលាស់ ១៤

ជំពូក ៤: ជីវសុវត្ថិភាព និងការបង្ការជំងឺ ២១

ជំពូក ៥: ជំងឺ (ការត្រួតពិនិត្យមាន់) ២៣

ជំពូក ៦: ជំងឺ (រោគសញ្ញា និងការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ) ២៥

ជំពូក ៧: ព្រូនខាងក្នុង ៣៤

តារាង: តារាងកម្មវិធីវ៉ាក់សាំងដែលត្រូវអនុវត្ត ៤៥

ម.ព.ឯ.ក AIDOC

Code: 230-007

Date:

Donated by:

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

គម្រោងចិញ្ចឹមសត្វកម្ពុជា-សហគមន៍អឺរ៉ុប (SLPP) សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅជូនចំពោះ:

- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សហគមន៍អឺរ៉ុប (EU) និងនាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល ចំពោះការគាំទ្រជាថវិកា សំភារ: ស្មារតី និងបច្ចេកទេស ដើម្បីឱ្យសៀវភៅនេះលេចចេញជារូបរាងឡើង ។

- ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងជាពិសេស ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ច័ន្ទ សារុន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងសហការីដែលជួយផ្តួចផ្តើម និងជ្រោមជ្រែងអស់ពីចិត្តពីថ្លើម ដើម្បីឱ្យគម្រោងចិញ្ចឹមសត្វកម្ពុជា-សហគមន៍អឺរ៉ុប (SLPP) ដំណើរការបានល្អតាំងពីចាប់ផ្តើមរហូតដល់ពេលនេះ ជាពិសេសអាចឱ្យគម្រោងអនុវត្តសកម្មភាពមួយចំនួនបានតាមរយ: Contribution Agreement ជាមួយអង្គការស្បៀង និងកសិកម្មនៃសហប្រជាជាតិ (FAO) ។

- គណ:កម្មាធិការដឹកនាំគម្រោងចិញ្ចឹមសត្វកម្ពុជា-សហគមន៍អឺរ៉ុប (SLPP) ទាំងអស់ដែលបានជួយតំរង់ទិស និងការណែនាំល្អៗរហូតមកដល់ពេលនេះ ។

- មន្ត្រីសំរបសំរួលគម្រោង មកពីនាយកដ្ឋាន និងការិយាល័យផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាលខេត្តគោលដៅទាំង៤នៃគម្រោង មន្ត្រីពាក់ពន្ធ័នានា និងក្រុមជំនួយការបច្ចេកទេសនៃគម្រោងចិញ្ចឹមសត្វកម្ពុជាសហគមន៍អឺរ៉ុប (SLPP) ទាំងអស់ ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ ផ្តល់ជាគំនិតបច្ចេកទេស និងការប្រឹងប្រែងនានា ។

- លោក **Yves Froehlich** ជាអ្នកសំរបសំរួលសកម្មភាព និង សហការីមកពីអង្គការស្បៀង និងកសិកម្មនៃសហប្រជាជាតិ (FAO) ដែលបានចូលរួមក្នុងការរៀបចំខ្លឹមសារ និង ផ្តល់នូវរូបថតសំរាប់ការផលិតសៀវភៅនេះ អោយលេចចេញជារូបរាងឡើង និង សហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពគម្រោង ។

ភ្នំពេញថ្ងៃទី ២៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៥

នាយកគម្រោង

បណ្ឌិត នូ ធនិកា

សេចក្តីផ្តើម

ការចិញ្ចឹមសត្វនៅកម្ពុជា ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការលើកកម្ពស់ជីវភាព ជាពិសេសប្រជាកសិករនៅជនបទ ដោយផ្តល់នូវប្រាក់ចំណេញ ជួយផ្គត់ផ្គង់ដល់ការខ្វះខាត ផ្តល់នូវកំលាំងអូសទាញ និង ជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់គាត់។ ការចិញ្ចឹមមាន់ដើរតួនាទីផងដែរក្នុងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ ដោយងាយស្រួលចិញ្ចឹម ផ្តល់ជាប្រាក់កម្រៃជាប្រចាំ និង ចំណាយដើមទុនតិច។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការចិញ្ចឹមមាន់នៅតែជួបបញ្ហាឧបសគ្គមួយចំនួនដូចជាអត្រាឈឺ និង ស្លាប់នៅមានកម្រិតខ្ពស់នៅឡើយ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមនៅមានកម្រិត និង ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាកសិករ និងភ្នាក់ងារផ្តល់សេវាពុំទាន់បានទូលំទូលាយ។ ភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិ ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្តល់សេវាកម្មបសុពេទ្យ និង ផ្សព្វផ្សាយនូវបច្ចេកទេសក្នុងការចិញ្ចឹមសត្វ។ ក្រោមការជួយឧបត្ថម្ភជំនួយឥតសំណងរបស់សហគមន៍អឺរ៉ុប (EU) និង ក្រោមការដឹកនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ច័ន្ទ សារុន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ គម្រោងចិញ្ចឹមសត្វកម្ពុជា-សហគមន៍អឺរ៉ុប (SLPP) សហការជាមួយអ្នកជំនាញនានាក្នុងវិស័យផលិតកម្ម និង បសុព្យាបាលបានធ្វើសកម្មភាពអន្តរាគមន៍ជា ច្រើនក្នុងវិស័យនេះទទួលលទ្ធផលគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ការបណ្តុះបណ្តាលឡើងវិញនូវភ្នាក់ងារសុខភាព សត្វភូមិនៅបណ្តាខេត្តគោលដៅ ជាសកម្មភាពអាទិភាព ដែលកន្លងមក យើងបានបណ្តុះបណ្តាលបានចំនួន ១៩ម៉ូឌុល ហើយ ដែលក្នុងនោះមានម៉ូឌុលស្តីអំពីការចិញ្ចឹមមាន់ និងជំងឺមាន់។ គម្រោង បានផ្តួចផ្តើមរៀបរៀងសៀវភៅ "**ការចិញ្ចឹមមាន់**" នេះឡើង ដោយបានបញ្ចូលនូវគំនិតមតិយោបល់ និងបទពិសោធន៍នានា របស់អ្នកជំនាញ និងផ្នែកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីជាផលប្រយោជន៍ដល់ភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិ ភ្នាក់ងារផ្តល់សេវាកម្មបសុពេទ្យ និង កសិករចិញ្ចឹមសត្វ ក្នុងការកសាងសមត្ថភាព និង ផ្តល់សេវាកម្ម ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ជាពិសេសទៅដល់កសិករនៅតាមបណ្តាខេត្តគោលដៅទាំង៤នៃគម្រោងគឺ ខេត្តតាកែវ កំពង់ស្ពឺ កំពង់ឆ្នាំង និង ពោធិ៍សាត់។

ជំពូក ១ កាយវិភាគវិទ្យា និងសរីរៈវិទ្យា

I. ប្រព័ន្ធរំលាយអាហារ

- **បំពង់ក:** ជាបំពង់ដែលតភ្ជាប់ពីមាត់ ទៅកាន់ក្រពះ ។ វាមានលក្ខណៈយឺតសម្រួលដល់ការលេបចំណី ។
- **គៃ** : ចំណីត្រូវទុកក្នុងគៃរយៈពេល ២ម៉ោងដើម្បីផ្សើម ហើយវាធ្វើឱ្យចំណីមានសភាពទន់ ។
- **ក្រពះមានពីរផ្នែកគឺ** :
  - **ទងកោះ** : ជាទីកន្លែងដែលចំណីត្រូវបានលាយជាមួយរសក្រពះយ៉ាងរហ័ស ។
  - **កោះ** : ដើរតួនាទីដូចជាក្រពះ ។ នៅទីនេះសាច់ដុំនោះកិនបំបែកចំណីដោយមានជំនួយពីគ្រាប់គ្រួស ឬកម្ទេចថ្មដែលមាន់បានលេបចូល ។
- **ពោះវៀន** : មានវត្តមានអង់ស៊ីម និងបាក់តេរីផ្សេងៗ ដើរតួនាទីក្នុងការរំលាយប្រូតេអ៊ីន កាបូអ៊ីដ្រាត និងសារធាតុខ្លាញ់ ។ ដំណើរការអាចប្រព្រឹត្តនៅក្នុងអំឡុងពេលពី ១២ ទៅ ១៨ម៉ោង ។

ត្រូវចងចាំថាពោះវៀនអាចរំលាយជាតិសរសៃបានទេ។

- ផ្នែកដំបូងនៃពោះវៀនតូច គឺជា គល់ពោះវៀន ។
- ថង់ធំ២ ភ្ជាប់ជាមួយចុងពោះវៀន ហៅថាថ្នក់ពោះវៀន ។
- ខាងក្រោមថ្នក់ពោះវៀន គឺពោះវៀនធំ ហើយជាប់ជាមួយក្លូអាក់ ។
- ថ្លើមមានទំហំធំ ពណ៌ត្នោត មានបំពង់ទឹកប្រមាត់ពណ៌ខៀវ នៅជាប់ជាមួយ និងលំពែងពណ៌ផ្កាឈូក វាមានតួនាទីសំខាន់ចូលរួមការរំលាយអាហារ ។

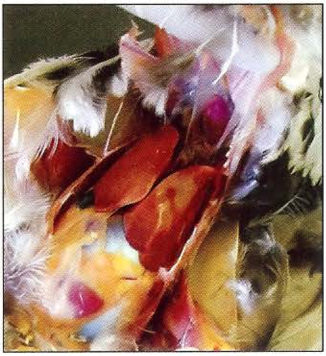

លាមកមាន់ចែកជាពីរផ្នែក
ពណ៌ស និងប្រផេះ

លាមកបក្សីចែកជាពីរផ្នែក :

- មួយផ្នែករឹង ពាសដោយពណ៌សចេញពីតម្រងនោម ។
- មួយផ្នែកទៀតម្សៅខ្មៅប្រផេះ ចេញពីពោះវៀន (ក្លូអាក់) ។

មិនត្រូវភ័ន្តច្រឡំជាមួយការរាកទេ

II. ប្រព័ន្ធដកដង្ហើម

- ច្រមុះ និងរន្ធច្រមុះភ្ជាប់ជាមួយនឹងប្រហោងឆ្អឹងលលាដ៍ក្បាល និងមានភ្នែកនៅសងខាង ហើយមានតម្រងខ្យល់មុនពេលចូលក្នុងសួត ។
- បំពង់ខ្យល់ គឺជាបំពង់តភ្ជាប់ទៅនឹងទងសួត ។
- សួតមានសភាពដូចអេប៉ុងពណ៌ក្រហមស្រស់ខ្យល់ចូលទៅសួតដើម្បីបំពេញថង់ខ្យល់ ។

- **ថង់ខ្យល់ :** ថង់ភ្នាសស្តើងដែលលេចឡើងច្បាស់ក្នុងសរីរាង្គ។ ថង់ខ្យល់ គឺជាផ្នែកទីមួយដែលងាយទទួលជំងឺផ្លូវដង្ហើម ។
- ការដកដង្ហើម គឺធ្វើឡើងដោយចលនារបស់ឆ្អឹងទ្រូង ព្រោះសត្វស្លាបគ្មានសន្ទះទ្រូងទេ ។

ដាក់មាន់ក្នុងទ្រុងចង្អៀតពេលដឹកជញ្ជូនធ្វើឱ្យមាន់ពិបាកធ្វើចលនាឆ្អឹងទ្រូងដើម្បីដកដង្ហើម ។

- ការដកដង្ហើមជួយរក្សាលំនឹងសីតុណ្ហភាពក្នុងខ្លួន ជាពិសេសនៅពេលអាកាសធាតុក្តៅ ។ នៅពេលសីតុណ្ហភាពខាងក្រៅលើសពី ៣០ អង្សាសេ មាន់ដកដង្ហើមញាប់រហូតដល់ ១៦០ដងក្នុងមួយនាទី ។

III. ប្រព័ន្ធទឹកនោម និងសរីរាង្គបន្តពូជ

- តម្រងនោម : មាន់មានតម្រងនោមពីរពណ៌ត្នោតចាស់ និងមានបំពង់ទឹកនោមមួយ ។
- បំពង់នោម : គឺបំពង់បញ្ចេញទឹកនោមពីតម្រងនោម ទៅក្លូអាក់ ។

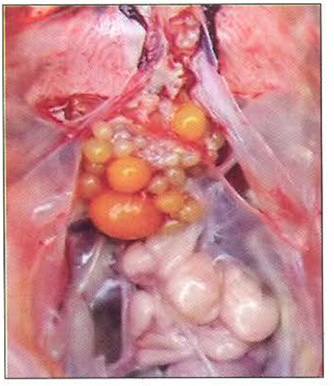

សរីរាង្គបន្តពូជ:

- ជាធម្មតាមេមាន់ មានអូវែមួយ និងបំពង់នាំអូវុលមួយ ។ អូវែគឺជាកន្សោមពងពណ៌លឿង ហើយមានដំណាក់កាលលូតលាស់ជាច្រើន មានទីតាំងនៅក្បែរតម្រងនោម ។

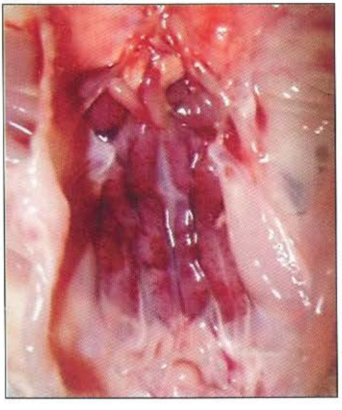

- មាន់ឈ្មោលមានពងស្វាសពីរ នៅចន្លោះរវាងសួត និងតម្រងនោម ។

IV. ប្រព័ន្ធឈាមរត់

- បេះដូងនៅស្ថិតនៅខាងលើថ្លើម មានតួនាទីសំខាន់សម្រាប់ការបូមឈាម ។

- ផាលមានរាងមូល ពណ៌ក្រហមត្នោត មានទីតាំងនៅចន្លោះថ្លើម និងកោះ ។
- ផាលមានតួនាទីសំខាន់បញ្ចេញកោសិកា ឈាមមិនល្អពីសរីរាង្គ និង កម្ទេចកំទីចេញពីប្រព័ន្ធឈាមរត់ ។

V. ស៊ុត

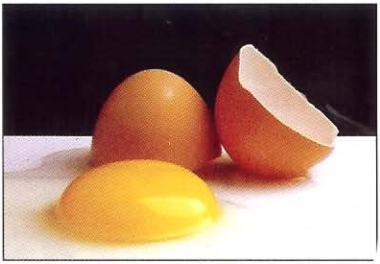

- ជាទូទៅស៊ុតមាន់មានទម្ងន់ពី ៣៥-៧៧ ក្រាម ។

សមាសធាតុ

- សំបក ១០ ភាគរយ
- ស៊ុតពណ៌លឿង ៣០ ភាគរយ
- ស៊ុតពណ៌ស ៦០ ភាគរយ

- ស៊ុត មានប្រូតេអ៊ីនច្រើន ហើយមិនសូវមានខ្លាញ់ទេ។ វាជាប្រភពវីតាមីនដ៏ល្អ ជាពិសេសវីតាមីន បេ ១២ ប៉ុន្តែមិនមានវីតាមីនសេទេ និងជាប្រភពជាតិដែក ។

ជំពូក ២ ការចិញ្ចឹមមាន់

I. ការជ្រើសរើស និងបង្កាត់ពូជ

ធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងដើម្បី ជំរុញការលូតលាស់ឱ្យបានឆាប់ (ពី៦ខែ មកត្រឹម៤ខែ) ឬ បង្កើនការផលិតស៊ុត កែលំអគុណភាពសាច់ដោយផលិតប្រភេទមាន់ដែលស្របនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាជន និង រក្សាឱ្យបាននូវលក្ខណៈស៊ាំទៅនឹងបរិយាកាស ។

១. ការជ្រើសរើសមេមាន់ :

- មានភាពរវៀសរវៃ ពូកែរកចំណី និង ធន់នឹងជំងឺ ។
- មានលំនឹង ចំពុះបិទជិត ភ្នែកភ្លឺថ្លា និង សិរពណ៌ក្រហម ។
- ជាមាន់ដែលកើតមកពីមេបាដែលមិនជាប់ស្រឡាយគ្នា ។
- មិនធ្លាប់កើតជំងឺឆ្លង ដូចជាៈ ជំងឺញូវកាស (ដង្កោររវែក) ។
- មានគូថទូលាយៈ ចន្លោះឆ្អឹងគូថ និង ឆ្អឹងទ្រូង ទូលាយ អាចដាក់ម្រាមដៃ ៣ បាន) ។
- មានមាឌធំ ធំធាត់លឿន ទម្ងន់លើសពី ១.៥០ គីឡូក្រាម និង រោមក្រាស់ល្អ ។
- មានអាយុមិនលើសពី ៣ឆ្នាំ ។
- ពូជដែលមានពងច្រើន ពងធំ ញាស់បានច្រើន និង សាយកូនខ្លាំងៈ កូន៤ដង/១ឆ្នាំ យ៉ាងតិច ។

២. ការជ្រើសរើសបាមាន់ :

- មានមាឌធំ (ទម្ងន់២គីឡូក្រាមឡើង) ។
- មានភាពរហ័សរហួន និង ពូកែជាន់មេ ហើយកូនញាស់បានច្រើន ។
- មិនធ្លាប់កើតជំងឺឆ្លង និងមានអាយុមិនលើសពី ៣ឆ្នាំ ។
- មិនមែនជាមាន់ដែលកើតពីមេបាដែលជាប់ស្រឡាយគ្នា និង មិនជាប់ស្រឡាយជាមួយមេមាន់ដែលត្រូវបង្កាត់ជាមួយ ។
- បាដែលធំលឿន និងសុខភាពល្អ ហើយពូកែជាន់មេ ។
- បាដែលមានភ្នែកភ្លឺថ្លា និងរវៀសរវៃ